

S. Sayısı : 240

Van gölü işletmesi kanunu lâiyhası ve İktisat ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/533)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1371

30 - IV - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İktisad vekillığıne hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinece 28 - IV - 1936 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Van gölü işletmesi kanunu lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
İ. İnönü

Hükümetin (Van gölü işletmesi kanunu) mucip sebepler lâiyhası

Mukaddeme

Kendisini çevreleyen vatan parçalarının tabîi ve mükemmel bir irtibat ve nakil sahası olan ve Marmara denizi kadar kıymetli ve geniş olan Van gölünde nakliyatın; bu gün hemen yok denecek kadar zayıf olduğu göz önünde tutularak; bütün bütçesi Hazinece verilmesine rağmen verimsiz vaziyette bulunan bu günkü (Van gölü gemi işletme idaresi) nin yerine beklenen inkişaf ve intizam ile göl çevresindeki nakliyatı sağlam vasıtalarla ve ucuza temin edecek yeni ve rasyonel bir idare kurmak gayesile (Van gölü işletmesi) kanunu adını taşıyan bu proje hazırlanmış bulunmaktadır.

Proje maddelerinin her bireri hakkındaki mucip sebepler ise aşağıda arzedilmiştir:

Birinci madde — Van gölünün bir münakalât portesi vardır. Bu portenin normal ücretlerle geliri; hakiki ihtiyaca tekabül edecek kadar muntazam seferlerle çalışacak tek bir teşekkülü dahi yaşatamayacak kadar azdır. Bu gün gölde mevcut işletme; kendi gelirinden başka her sene Devletten gördüğü 50 000 liralık yardıma rağmen hakiki ihtiyaca yetecek kadar seferler yapmak imkânını bile bulamamaktadır.

Bu halin göl çevresinde nüfusun çoğalmasına ve demiryolunun göl kenarına erişmesine kadar daha epey bir müddet böyle devam edeceği tabiidir. Bu vaziyet karşısında bu dar portenin gelirin hususî teşebbüslerin iştiraki neticesi olarak doğacak rekabet vaziyetleri karşısında hem Devlet işletmesi her sene daha fazla bir yardıma ihtiyaç gösterecek ve bu suretle de yükselmek imkânlarından mahrum kalacak ve hem de hususî teşebbüslerin ortaya koyacağı millî servet heder olacaktır.

Gerek bu mülâhaza dolayısıyla ve gerekse hakiki ihtiyaçlara cevap verecek muntazam, ucuz ve mükemmel ve emin vesaitle mücehhez bir işletme kurabilmek gayesile gölde münakalât işinin etatize edilmesi ve binaenaleyh maddedeki tarifât dairesinde Devlet inhisarına alınması bir emri zarurî görülmüştür.

Ancak gölde bir mevki muhitinde ve birbirine yakın bazı küçük mevkiiler arasında yapılacak ufak mikyastaki nakliyata imkân vermek ve bu vesile ile gölde küçük nakil vesaitinin çoğaltılmasını teşvik etmek ve bu yolda bir faaliyet sahası açmış olmak için beş gros tonilâtoya kadar küçük merakibin yapacağı nakliyat inhisar dairesi şumulünden dışarıda bırakılmıştır.

Gölde nakliyat işi bu suretle inhisar altına alınırken münakalât, imkân ve icaplarını kolaylaştırmağa matuf olan iskele, rıhtım, mendirek, ve antrepo gibi tesisatı nafta vücade getirmesi mee-

huriyeti de kendisine verilen inhisar hakkının bir vecibe ve tavizi mahiyetinde olarak işletmeye tahmil edilmiş ve bittabi bunların teneffü hakkı da kendisine bırakılmıştır.

İkinci madde : Göl çevresinin münakalât işlerini ve bunun icaplarını tanzim suretile binnetice o havali iktisadiyatının ihyasında mühim bir âmîl olarak amme hizmetini görmek ve bunu yaparken de memleketin askerî ve idarî bakımlardan yüksek menfaatleri icaplarına da aynı zamanda uymak mecburiyetinde bulunan Van gölü işletmesinin bir devlet kurumu olarak idame ve ihyası ve fakat emsali deniz ticaret müesseselerinde son bir kaç sene zarfında elde edilen tecrübelerle nazaran da kendisine ticarî bir mahiyet vermek zarureti tahaddüs etmiş bulunmaktadır.

Bu itibarla işletmenin hükmî şahsiyeti haiz olmak üzere ticarî usullere göre idare edilmesi esas kabul edilmiş ve bundan başka da iş mevzuunun istilzam ettirdiği hususiyetler ve işletme işlerindeki zarurî çabukluklar göz önünde tutularak iyi bir randımanla işleyebilmesini teminen bütün muamelât ve hesabatının ve alım satım işlerinin muhasebe umumiye, arttırma, eksiltme, ve ihale kanunlarına ve Divanı muhasebat vize ve murakabesine tâbi tutulmaması düşünülmüş ve fakat bir Devlet malı olan bu müessesenin iş icaplarına uygun bir tarzda emrî murakabesi keyfiyeti de aid olduğu maddelerde görüleceği üzere ayrıca temin edilmiş bulunmaktadır.

Üçüncü madde : Bu madde işletme idaresinin sermayesinin nelerden tereküp edeceğini göstermektedir.

Mahallinde yaptırılan tetkikata nazaran bütün göl işletmesinin elinde bulunan vesait; umumî harp esnasında Ruslar tarafından getirilmiş eski çok masraflı ve yeni münakale ihtiyaçlarının teminden uzak teknelerdir.

Gölün ehemmiyetli fırtınalarına mukavemet edebilecek hal ve evsafa ve her türlü nakliyata uygun yeni ve masrafsız nakil vasıtalarına mutlak bir ihtiyaç vardır. Bundan başka mevcut ve fakat ihtiyaç karşılamaktan çok uzak bulunan ufak bir tamirhaneyi tersane haline getirmek suretile islâh ve tevsi ederek göl vasıtalarının ufak ve büyük bilûmum tamirlerini yapabilecek ve yeni alınacak gemileri monte edebilecek ve hatta ileride yeni gemi inşasına kabiliyetli olacak bir kızak ve tersane kurulması da bir emrî zaruriyettir.

Gerek bu tadat edilen hususların temini ve gerekse de hukuku şahsiyeti ve millî sermayeyi korumağa matuf bir hareket olmak üzere inhisarın teessüsü yüzünden çalışmayacak olan hususî vesaitin mübayaası ve bunlardan maada da Rusların göl kenarını işgali zamanında işletme merkezi olarak intihap ettikleri (Ernis) in gölün en sapa bir yerinde olması ve bilhassa demiryolu, göle en çabuk olarak cenubi garbinden geleceğine göre bu mevkiin bırakılarak, henüz pek iptidai bir vaziyette olan tersanenin ve aynı zamanda bunun yanında bulunması zarurî olan işletme merkezinin (Tatvan) a nakil ve mevcut iskelelerin tamir ve islâh ve mühim bir iki mevkide antrepo tesis masrafları karşılığı olmak üzere İktisad vekâleti 1936 senesi bütçesine (350 000) liralık bir tahsisat vazı esas kabul edilmiştir.

İdarenin sermayesi bu tahsisat ile birlikte birinci muvakkat madde mücibince devir alacağı mevcudattan ibaret olacaktır.

Dördüncü madde: Van gölü işletme idaresinin işgal sahasının ana hatlarını çerçeveleyen bu maddenin (A) fıkrası bu kanunla kendisine verilen inhisar hakkının işletilmesine matuf olduğuna göre tavzihten müstağni bulunmaktadır.

B : Fıkrası

Bu fıkra ile memlekette istihlâke yarayacak ve belki de İran ve Rusyaya ihraç imkânları da elde edilebilecek olan balık ve soda gibi gölün tabii servetlerinin faydalı bir surette işletilmesi istihdaf edilmiştir. Keza göl civarındaki ya az verimli veyahut ta nakil müşkülâtı yüzünden işletilmemiş ve fakat ufak himmetlerle işletilmesi kabil görülen ham petrol (Mazot) kuyuları gibi madenlerin imkân halinde inhisar şeklinde işletilerek intifa hakkının bu işletme ile birlikte Eti banka verilmesi; mahallen tedarikinde müşkülât çökilen ve aynı zamanda çok pahalıya malolan işletme mevaddı müstehlikesinin kolayca teminine yarayacağı düşünülmüştür.

Bu günkü durumu itibarile Devletçe daha bir müddet süpvensiyone edilmedikçe yaşamayı gayrimümkün olan işletmeyi; bu gibi membalardan da alimante ederek Devlet bütçesine tahmil

edeceği yükü azaltmış olmak ta bu maddenin esas hedeflerinden birisini teşkil etmektedir.

Ancak işletmenin kendisine verilmesi derpiş edilen işletme hatlarının istimaline ve bu suretle göl çevresinin iktisadî icaplarının doğurduğu vekaibin teminine başlaması ve başarması; bu işlerin esaslı bir gelişme programına raptedilerek malî kudretinin istitaatı nisbetinde ve senelere taksim suretile ancak kabil ve mümkün olabileceğine göre bu mevzuu, işgal sahası daha müsait olan Eti bankla da teşrik edilmiş ve aynı zamanda idarenin tesis, hedef ve gayesi olan münakalât işlerinden maadasının kendisine aid olan kısmının işletmece bilfiil teminine kadar, veya bizzat işletmekten daha menfaatli görülecek vaziyetler karşısında muayyen müddetler ile ahara devir salâhiyetinin İera Vekilleri Heyetine verilmesi faydalı olacağı düşünülmüştür.

Beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci maddeler : İdare merkezinde bir murakib bulundurulmasına ve müdürün sureti tayinine ve müdürden başka memurların tayini ile idarenin teşkilâtına müteallik olan maddelerde yazılı hususat, bir kaç seneden beri ticarî usullere göre idare edilen bazı deniz müesseselerimiz için kabul edilmiş olan esasattan mülhem olmak ve aynı zamanda merkezi uzak bulunan bu idarenin arzettiği hususiyetler göz önünde tutulmak suretile derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Dokuzuncu ve onuncu maddeler : Ana hatları hemen, hemen emsali deniz müesseselerinin aynı olmak üzere idaresi düşünülen bu işletmenin her sene bütçesi ve muamelâtının hesabını, blâncosu ile onuncu maddede arzedilen umumî heyete vereceğini göstermektedir.

On birinci madde: Şimdiye kadar işletme idaresine 50 - 120 bin lira arasında her sene bir sübvansiyon verilmiştir. Son defa mahalline gönderilen bir mütehassısa yaptırılan tetkikat neticesinde işletmenin işbu kanun icaplarına uygun olarak kurulması ve bu suretle ekonomik icapları telif ederek çalıştırılması halinde eskiden beri gölde on beş günde bir yapılmakta olan seferler yerine haftada ihtiyacı icap ettirdiği bir kaç sefer yapılarak işletme masraflarının artmasına ve evvelce birinci mevki (beş) ikinci mevki (üç) lira olan yolcu navlunlarının vasatî bir lira ve elli kuruşa kadar indirilmesine ve yük navlunlarının da aynı suretle tenziline rağmen senelik sübvansiyon miktarının elli bin liradan daha az olacağı tahmin edilmiştir. Gölde masrafları az, yeni vesait getirilmek ve fiatlar ucuzlatılmak suretile muvman arttırılarak bu sübvansiyon günden güne azaltılacağı ve işletmenin inkişaf ve kendi varidatı ile geçinebileceği bir ana geldiği zaman bu yardımın hiç olmamak esası düşünülerek maddeye Hazine lehine alestikiyet verilmiştir.

Bu suretle işletmenin her seneki malî vaziyeti göz önünde bulundurularak Devlet bütçesine İktisad vekâletince hakikî ihtiyaç kadar bir meblâğ konulacaktır.

Bununla beraber idarenin bir müddet sonra malî vaziyetini düzeltmesi ve kâr etmesi de varit olduğu cihetle tahakkuk edecek kârından idarenin inkişafına lüzumu olan miktar ayrılarak geri kalanının Hazineye verilmesi için bir fıkra eklenmiştir.

On ikinci madde — Daha bir müddet Devletçe sübvansiyone edilmesi suretile idaresi mümkün olabilen Van gölü işletmesinin bu gibi tekâlife tâbi tutulması bir paranın Devlet hazinesinden çıkıp yine Devlet Hazinesine girmesi mahiyetinde görüldüğünden bu madde bu suretle tertip edilmiştir.

On üçüncü madde — Aslı kâfi serahat ifade etmektedir.

On dördüncü madde — Murakabe icaplarının ayrı bir cephesini ve umumî iktisadiyat zaruretlerine göre işin tanzimi bakımından İktisad vekâletine verilmesi lüzumlu görülen bir salâhiyettir.

Muvakkat madde : Birinci fıkrası halen mevcut idarenin mamelekinin yeni idareye intikali, ikinci fıkrası da bunların fiatlarının takdirini istihdaf etmektedir, ki bu heyet teşkil ediliyorken mahallin hususiyetleri göz önünde tutulmuştur.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Karar No. 24
Esas No. 1/533

9 - V - 1936

Yüksek Reisliğe

Van gölü işletmesi hakkında İktisad vekilliğince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 28 - IV - 1936 toplantısında Yüksek Meclise sunulmasına karar verilen kanun lâyihası ile muçib sebepleri encümenimize verilmekle İktisad vekili ve Deniz nakliyatı umum müdürü hazır olduğu halde okundu ve görüşüldü:

Bu gün verimsiz ve gayrimuntazam vesaitle çalışan bu idareyi daha rasyonel bir hale koymak ve bu suretle çok ehemmiyetli olan bu çevrenin su nakliye vesaiti gibi en ucuz bir nakliye vasıtasından hakkile istifade edebilmesini temin etmek kasdile Hükümetçe tanzim ve teklif edilen bu lâyiha encümenimizce de çok yerinde ve muvafık görülerek kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesi gölde beş tonilâtodan büyük vesaitle yapılacak nakliyat ve bu nakliyata müteferri maddede sayılı diğer vezâifin Devlet inhisarı altına alındığını ifade etmekte olup encümenimiz inhisarın tesisi noktasında yaptığı incelemede bu gün gölde menfaati haleldar olacak ve esasen ehemmiyetli sayılabilecek eşhas tarafından işletilen hususî muntazam vesait olmadığı neticesine varmıştır.

Günün nakliye ihtiyacı ise yine az çok itimada lâyik bir şekilde Devlet malı olan bir kaç motörle temin edilmekte olup bunlar da esaslı bir ıslaha mühtaç görüldüğünden Hükümetçe umumî hizmetlerden sayılan bu işin kökten ve şümüllü bir şekilde ıslahı maksadile inhisara alınmasında zaruret görülmüş, encümenimiz de bu lüzum ve zarureti yerinde bularak maddeyi aynen kabul etmiştir.

İkinci madde : Ticarî usullere göre işletilmesi istenen bu idarenin Akay ve Denizyolları idarelerinde olduğu gibi muamelâtının usulü muhasebei umumîye kanununun bazı hükümlerile arttırma, eksiltme ve ihale kanununun hükümleri gibi resmî formalitelere tâbi olmasını teklif etmekte olup encümenimiz de

işin hususiyetini göz önünde tutarak maddeyi aynen kabul etmeyi yerinde ve muvafık bulmuştur.

Üçüncü madde : İşletme idaresinin sermayesini teşkil edecek kıymetlerin nelerden teşekkül edeceğini gösteren bu maddenin encümenimiz yazılış şeklini müphem gördüğünden hükümlerini aynen muhafaza ile beraber maddeyi yeniden yazmayı daha uygun bulmuştur.

Dördüncü madde : Encümenimiz maddenin son fıkrasına (Edebilir) kelimesini eklemeyi vuzuhu temin noktasından lüzumlu görmüştür.

Beşinci madde : Aynen kabul edilmiştir.

Altıncı madde : İktisad vekâleti tarafından idarenin teftişine aid madde olup encümenimiz bu teftişin en az senede bir defa yapılmasını faydalı gördüğünden maddeye bu kaydın ilâvesini muvafık bulmuştur.

Yedinci madde : Aynen kabul edilmiştir.

Sekizinci madde : Son fıkradaki talimatname hükmü lüzumsuz görülerek maddeden çıkarılmıştır.

9, 10, 11 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

On ikinci madde : Son fıkranın hükmü kısaltılarak (Resimlerinden muaftır) şeklinde yazılmış ve madde bu şekilde aynen kabul edilmiştir.

13, 14 ve 15 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat madde : Bu maddenin ikinci fıkrasındaki iskele ve tesisat kelimelerinden sonra (Nakil vasıtalarının) ilâvesi lüzumlu görülmüştür ve madde bu tavzihle aynen kabul edilmiştir.

16, 17 nci maddeler aynen kabul edilmekle havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur

İktisad E. Reisi	M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Giresun	Niğde
Ş. Kesebir	İ. Sabuncu	Dr. R. Ferid Talay

Afyon	Konya	Aydın	Samsun	Kayseri	Maraş
Berç Türker	H. Dikmen	H. Adakan	Ali Tunalı	S. Demirezen	K. Kusun
Seyhan	Gümüşane	İzmir	Eskişehir		
Esma Nayman	E. S. Tör	Benal Arman	E. Sazak		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 185
Esas No. 1/533

6 - VI - 1936

Yüksek Reisliğe

Van gölü işletmesine dair olup Başvekâletin 30 nisan 1936 tarih ve 6/1371 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası İktisad encümeninin mazbatasile birlikte encümenimize verilmiş olmakla İktisad vekili Celâl Bayar hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu :

Bu günkü gayrimuntazam vesaiti ile ihtiyacı karşılayamadığı anlaşılan Van gölü idaresinin daha yeni ve daha muntazam vesaitle çalışabilmesini ve bu idarenin işin ehemmiyet ve hususiyetile mütenasib bir hale getirilmesini temin maksadile hazırlandığı anlaşılan bu lâyiha İktisad encümeninin değiştirdiği şekil dairesinde encümenimizce de esas itibarile kabul edilmiştir.

Lâyihanın 3 neü maddesinin (B) fıkrasında Hazine tarafından bir defaya mahsus olmak üzere verilecek olan 350 000 liranın İktisad vekâletinin 1936 malî yılı bütçesine konacak tahsistattan tediye edileceğine dair olan hüküm, bu

tahsisatın teklif edilecek ayrı bir lâyiha ile temin edileceği anlaşılmış olduğundan değiştirilmiştir.

Bundan başka bazı maddeler üzerinde de icab eden değişiklikler yapılmış ve tatbik şekillerine aid bazı hükümlerin de lâyihaya ilâvesi zarurî görülmüştür.

Müstacelen müzakere edilmek dileğiyle Umumi Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis Vekili	M. M.	
İsparta	Trabzon	Balıkesir
Mükerrem Ünsal	Sırrı Day	E. Adakan
Çorum	Çorum	Gümüşane
M. Cantekin	E. Sabri Akgöl	D. Sakarya
Mardin	Malatya	Ordu
R. Erten	M. Öker	H. Yalman
Sivas	Sivas	Yozgad
R. Başara	Remzi Çiner	S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Van gölü işletmesi kanun lâyihası

MADDE 1 — Van gölünde her nevi makinalı ve makinasız vasıtalarla (beş «dahil» gros tonilâtoya kadar olanlar müstesna) yapılacak avelûmum yük ve yolcu nakliyatı ve bu maksatla göl çevresinde iskele, mendirek, rıhtım ve antrepolar inşa etmek ve işletmek hakkı Devlet inhisarına alınmış ve bu inhisarı işletmek üzere hükmi şahsiyeti haiz olmak, İktisad vekâletine bağlı bulunmak ve merkezi İktisad vekâletince tayin olunmak üzere (Van gölü İşletme idaresi) kurulmuştur.

MADDE 2 — Van gölü İşletme idaresi ticarî usullere göre idare olunur. Bu idarenin bütün muamelât ve sarfiyatı muhasebeî umumiyeye, arttırma ve eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine ve Divanı muhasebatın vize ve murakabesine tâbi değildir.

MADDE 3 — Van gölü İşletme idaresinin sermayesi, gölde münakalâtın temin ve tevsiî maksadile alacak yeni nakil vasıtaları ile işletme merkezinde yapılacak binalar ve Tatvan civarında kurulacak göl tersanesinin makine, tesisat ve mebanisi ve iskele ve antrepolar inşası ve inhisarın teessüsü yüzünden çalışamayacak olan ve eşhacı hususiyeye aid deniz vasıtalarının (Deniz ticareti kanununun 1020 nci maddesinin tarifâtı dairesinde yola elverişsiz olanlardan maadasmın) idarece muvakkat maddedeki heyet marifetile takdir ettirilecek kıymetleri mukabilinde satın alınabilmesi için İktisad vekâletinin 1936 malî yılı bütçesine konulacak ve toptan bu idareye verilecek olan 350 000 lira ile muvakkat madde hükmüne göre devralacağı Van gölü İşletme İdaresinin mamelekinin kıymetinden ve Van gölündeki iskeleler ile bu iskeleler üzerindeki tesisatın kıymetlerinden teşekkül eder.

MADDE 4 — Van gölü İşletme idaresi:

a) Bu kanunla Devlet inhisarına alınan ve birinci maddede sayılan hususâtı yapmak

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Van gölü işletmesi kanunu lâyihası

MADDE 1 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 2 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 3 — Van gölü işletme idaresinin sermayesi aşağıdaki fıkralarda yazılı kıymetlerden tereküb eder:

A - 2682 numaralı kanuna tevfiikan faaliyette bulunan şimdiki işletme idaresinden devir alınarak bu kanuna göre kıymetlendirilecek deniz vasıtaları ve sahildeki mebanî ve tesisat tutarı,

B - Gölde münakalâtın temin ve tevsiî maksadile yeni nakil vasıtaları tedariki, işletme merkezinde lüzumlu binalar inşası, Tatvan civarında bir göl tersanesi kurularak bu tersaneye muktazi binaların inşası, tesisatın yapılması ve makinaların satın alınması, göl sahilinde lüzum görülecek yerlerde iskele ve antrepolar inşası, inhisarın tesisi yüzünden çalışamayacak olup hususî şahıslara aid bulunan ve deniz ticaret kanununun 1020 nci maddesinin tarifâtı dairesinde yola elverişli olan deniz vasıtalarının ve keza bu mahiyette olan iskeleler ile bu iskeleler üzerindeki tesisatın bu kanuna göre takdir edilecek kıymeti mukabilinde satın alınabilmesi için bir defaya mahsus olarak İktisad vekâletinin 1936 malî yılı bütçesine konulacak ve toptan bu idareye devredilecek (350 000) lira;

MADDE 4 — Van gölü işletme idaresi:

A - Bu kanunla Devlet inhisarına alınan ve birinci maddede sayılan hususâtı yapmak ve

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1 — Aynen kabul

MADDE 2 — Aynen kabul

MADDE 3 — Van gölü işletme idaresinin sermayesi aşağıdaki fıkralarda yazılı kıymetlerden tereküb eder:

A - Van gölü gemi işletme idaresinden devir alınarak bu kanuna göre kıymetlendirilecek deniz vasıtaları ve sahildeki mebani ve tesisat tutarı;

B - Gölde münakalâtın temin ve tevsii maksadile yeni nakil vasıtaları tedariki, işletme merkezinde lüzumlu binalar inşası, Tatvan civarında bir göl tersanesi kurularak bu tersaneye muktazi binaların inşası, tesisatın yapılması ve makinelerin satın alınması, göl sahilinde lüzum görülecek yerlerde iskele ve antrepolar inşası, inhisarın tesisi yüzünden çalışamayacak olup hususî şahıslara aid bulunan ve deniz ticaret kanununun 1020 nci maddesinin tarifatrı dairesinde yola elverişli olan deniz vasıtalarının ve kezalik bu mahiyette olan iskeleler ile bu iskeleler üzerindeki tesisatın bu kanuna göre takdir edilecek kıymeti mukabilinde satın alınabilmesi için bir defaya mahsus olarak Hazine tarafından işbu işletme idaresine verilecek olan 200 000 lira.

MADDE 4 — İktisad encümeninin 4 ncü maddesi aynen kabul

Hü.

İk. E.

ve işletmek,

b) Gölün tabii servetlerini istihsal ve istismar ve göl civarında idarenin mevaddı müstehlikesini teşkil edebilecek mekşuf ve gayrimekşuf madenlerin işletme ve intifa haklarını İktisad vekâletinin vuku bulacak talebi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararile ve Etibankla müşterek çalışmak üzere işletmek işleriyle uğraşır.

Van gölü işletme idaresi, (b) bendi mucibince işletme intifa hakkı Etibankla birlikte Van gölü işletme idaresine verilecek olan işlerden bir veya bir kaçını veya tamamını (İcra Vekilleri Heyetinin izni alınmak şartile) ve muayyen müddetlerle başkalarına veya tamamını Etibanka devir veya tamamını Etibanktan devralabilir.

MADDE 5 — Van gölü işletme idaresi nezdinde ücreti bu idareden verilmek üzere daimi bir murakib bulunur. Maliye ve İktisad vekâletlerince müştereken tayin ve ücreti tesbit edilecek olan bu murakib idare muamelâtını keza lik Maliye ve İktisad vekâletlerince müştereken hazırlanacak bir talimatnameye göre teftiş ve murakabe eder.

MADDE 6 — İktisad vekâleti lüzum gördükçe idarenin bütün muamelât ve hesabatını teftiş ettirir.

MADDE 7 — Van gölü işletme idaresinin müdürü İktisad vekâletince tayin edilir.

MADDE 8 — Van gölü işletme idaresinin müdürden başka memurlarının sureti tayin, vazife ve salâhiyetleri ve işletmenin sureti idaresi, iş bölümleri ve teşkilâtı bu kanunun neşri tarihinden itibaren en çok altı ay zarfında yapılacak bir nizamname ile tayin olunur.

Bu nizamname yapılmıca kadar bu maddede sayılı hususat İktisad vekâletince tanzim edilecek bir talimatname ile tedvir olunur.

MADDE 9 — Van gölü işletme idaresinin hesabat ve muamelât senesi takvim senesidir. İdarece tanzim edilecek senelik blânço, kâr ve zarar hesapları müteakib senenin ilk ikinci ayı zarfında idarece ihzar ve İktisad vekâletinin idare nezdindeki muarikibine tevdi edilir.

Murakib blânçoğu tetkik ve kuyudu hesabi-

işletmek;

B - Gölün tabii servetlerini istihsal ve istismar ve göl civarında idarenin mevaddı müstehlikesini teşkil edecek mekşuf ve gayrimekşuf madenlerin işletme ve intifa haklarını İktisad vekâletinin vukubulacak talebi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararile ve Etibankla müşterek çalışmak üzere işletme işleriyle uğraşır.

Von gölü işletme idaresi, (B) bendi mucibince işletme ve intifa hakkı Etibankla birlikte Vangölü işletme idaresine verilecek olan işlerden bir veya bir kaçını veya tamamını (İcra Vekilleri Heyetinin izni alınmak şartile) ve muayyen müddetlerle başkalarına veya tamamını Etibanka devredebilir. veya tamamını Etibanktan devralabilir.

MADDE 5 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 6 — İktisad vekâleti en az senede bir defa olmak üzere lüzumlu gördükçe idarenin bütün muamelât ve hesabatını teftiş ettirir.

MADDE 7 — Hükûmûetin teklifi aynen

MADDE 8 — Van gölü işletme idaresinin müdürden başka memurlarının sureti tayin, vazife, ve salâhiyetleri ve işletmenin sureti idaresi, iş bölümleri ve teşkilâtı bu kanunun neşri tarihinden itibaren en çok altı ay zarfında yapılacak bir nizamname ile tayin olunur. Bu nizamname yapılmıca kadar bu maddede sayılı hususat İktisad vekâletince tanzim edilir.

MADDE 9 — Hükûmetin teklifi aynen

B. E.

MADDE 5 — Van gölü işletme idaresi nezdinde daimî bir murakıb bulunur. Maliye ve İktisad vekâletlerince müştereken tayin edilen bu murakıb idare muamelâtını murakabe ile mükellef olup vazifesi kezaik Maliye ve İktisad vekâletlerince müştereken tesbit olunur. Murakıbin ücreti bu idarenin kadrosunda gösterilir.

MADDE 6 — İktisad encümeninin 6 ncı maddesi aynen kabul

MADDE 7 — Aynen kabul

MADDE 8 — Van gölü işletme idaresinin müdürden başka memurlarının sureti tayin, vazife ve salâhiyetleri ve işletmenin sureti idaresi, İş bölümleri bu kanunun neşri tarihinden itibaren en çok altı ay zarfında yapılacak bir nizamname ile tayin olunur. Bu nizamname yapılmıca kadar bu maddede sayılı hususat İktisad vekâletince tanzim edilir.

MADDE 9 — Aynen kabul

Hü.

İk. E.

yeye mütabakatını tasdikten sonra mütaleasını natık bir raporla İktisad vekâletine gönderir. Bu rapor ve idarece tanzim edilmiş olan blânço, kâr ve zarar hesapları vekâlete tevdi tarihinden itibaren bir ay içinde tetkik edilerek İktisad vekâletinin mütaleasıyla birlikte Umumî Heyete gönderilir. Bu idarenin senelik bütçesi de idarece tanzim ve ihzar edilerek takvim senesi başından en az iki ay evvel İktisad vekâletine tevdi olunur. İktisad vekâleti bu bütçeyi tetkik ederek mütaleası ile birlikte on beş gün içinde Umumî Heyetin tasdikına arzeder.

MADDE 10 — Van gölü işletme idaresinin Umumî Heyeti, Büyük Millet Meclisinin İktisad ve Divanı muhasebat ve Bütçe encümenlerinden teşekkül eder. Blânço, kâr ve zarar hesaplarının katılması Umumî Heyetin tasdikına bağlı olup bu tasdik, idarenin ibrasını da tazammun eder.

MADDE 11 — Van gölü işletme idaresinin blânço açığı 1936 malî yılından itibaren her sene İktisad vekâleti bütçesine konulacak yardım tahsisatı ile kapatılır.

Blânçoya nazaran tahakkuk edecek safî kâr-dan idarenin inkişafına lüzum olan miktar Umumî Heyet tarafından ayrıldıktan sonra mütakisi Hazineye tediye edilir.

MADDE 12 — Van gölü işletme idaresi her nevi deniz ve sıhhiye rüsumu mükellefiyetlerine tâbi tutulmayacaktır.

MADDE 13 — Van gölü işletme idaresinin para ve malları, blânço, zabıtname rapor ve başka bütün evrak, defter ve vesaiiki üzerine suç işleyenler bu suçlarından dolayı Devlet memurları gibi ceza görürler.

MADDE 14 — Van gölü işletme idaresinin iştigal mevzuuna dahil bütün işlerinin ücret tarifesi işletme idaresince tesbit ve İktisad vekâletinin tasdikile tekemmül eder.

MADDE 15 — 2682 numaralı kanun ile bu kanuna mugayir bütün hükümler mülgadır.

MADDE 10 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 11 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 12 — Vangölü işletme idaresi her nevi deniz ve sıhhiye resimlerinden muaftr.

MADDE 13 — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 14 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 15 — Hükümetin teklifi aynen

B. E.

MADDE 10 — Aynen kabul

MADDE 11 — Vangöli işletme idaresinin blâncosunda zarar olduğu takdirde işbu zarar her sene İktisad vekâleti bütçesine konulacak yardım tahsisatı ile kapatılır. Blâncoya nazaran tahakkuk edecek safi kârdan idarenin inkişafına lüzum olan miktar umumî heyet tarafından ayrıldıktan sonra mütebakisi Hazineye tediye edilir.

MADDE 12 — İktisad encümeninin 12 nci maddesi aynen

MADDE 13 — Aynen kabul

MADDE 14 — Aynen kabul

MADDE 15 — Bu kanunun meriyete konduğu tarihten sonra gelecek ilk takvim senesi başına kadar olan müddet bir hesap devresi adlandırılır.

Bu idarenin 1936 yılı bütçesi ve kadrosu İktisad vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Hey-

Hü.

İk. E.

MUVAKKAT MADDE — Van gölü işletme idaresinin memeliki bütün hukuk ve vعاibi ile birlikte (Van gölü işletme idaresi) ne geçmiştir.

Bunlar ile Van gölünde mevcut iskele ve tesisatın kıymetleri Maliye, İktisad ve Dahiliye vekâletlerince mahallen tayin edilecek birer aza ile Van gölü işletme idaresi müdüründen mürekkep dört kişilik bir heyet tarafından en geç altı ay zarfında takdir edilir.

MADDE 16 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 17 — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 - IV - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
	<i>Dr. T. R. Aras</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkman</i>

MUVAKKAT MADDE — Van gölü işletme idaresinin mameleki bütün hukuk ve vعاibi ile birlikte (Van gölü işletme idaresi) ne geçmiştir.

Bunlar ile Van gölünde mevcut iskele ve tesisatın nakıl vasıtalarının kıymetleri Maliye, İktisad ve Dahiliye vekâletlerince mahallen tayin edilecek birer aza ile Van gölü işletme idaresi müdüründen mürekkep dört kişilik bir heyet tarafından en geç altı ay zarfında takdir edilir.

MADDE 16 — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 17 — Hükümetin teklifi aynen

B. E.

tince tasdik olunur.

Bu idarenin 1936 yılına aid bütçe ve hesapları 2993 numaralı kanun mucibince 1936 yılı haziran ayı için verilen bir aylık muvakkat bütçe devrelerini de ihtiva eder.

MUVAKKAT MADDE — İktisad encümeninin muvakkat maddesi aynen.

MADDE 16 — Aynen kabul

MADDE 17 — Aynen kabul

